

อาหารสมอง

• วรากรณ์ สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

“หญิงบริการ-ความมั่นคงระหว่างประเทศ-ความปลอดภัยของโลก” สามคำนี้สามารถมีความสัมพันธ์กันได้อย่างน่าแปลกใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อคำนึงถึงว่าเรื่องของ “หญิงบริการ” เกิดขึ้นเมื่อเกือบ 80 ปีมาแล้ว แต่สองคำหลังนั้นเกี่ยวกับโลกปัจจุบัน

“หญิงบริการ” ในที่นี้มาจากคำว่า **“Comfort Women”** (หญิงให้ความสบาย) ซึ่งแปลมาจากภาษาญี่ปุ่นเป็นคำสุภาพแทนคำว่า “หญิงโสเภณี” ซึ่งในกรณีนี้เกี่ยวกับการลักพาตัว การบังคับ หลอกหลวง ล่อหลอกหญิงจำนวนมากให้เป็น “หญิงบริการ” ให้ทหารญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 (1939-1945)

เมื่อวันที่ 28 ธ.ค. 2015 ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ได้มีข้อตกลงกันในประเด็น Comfort Women (CW) ซึ่งเรื่องมายาวนาน และเป็นเรื่องที่ทำให้สองประเทศนี้กินแหนงแคลงใจกันมากกว่า 20 ปี แทนที่จะประสานร่วมมือกันค้นหาอิทธิพลของจีน และต่อต้านศัตรูร่วมกัน คือเกาหลีเหนือ ก็มีวาทะหมายใจกัน จนเพิ่งตกลงกันได้ในครั้งนี้

เรื่อง CW นี้ก็มีอยู่ว่า กองทัพอจักรพรรดิญี่ปุ่นเมื่อยึดเซี่ยงไฮ้ได้ในปี 1937 ก็มีการตั้ง Comfort Stations ขึ้น โดยหาอาสาสมัครจากหญิงญี่ปุ่นให้มาเป็น “หญิงบริการ” ให้ทหารผู้หาญกล้า มีการจัดอย่างเป็นระบบ มีการตรวจโรค มีที่เป็นสัดส่วน (ในค่ายทหารและในแนวหน้า) แต่เมื่อลัทธิทหารของญี่ปุ่นแพร่กระจายก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 มากขึ้น ก็มีจำนวนทหารมากขึ้น จำนวน CW สัญชาติญี่ปุ่นก็ไม่เพียงพอและทางการเห็นว่าสร้างภาพลักษณ์ที่ไม่ดี ดังนั้นจึงต้องหันมาหาซัพพลายจากท้องถิ่น เนื่องจากมี CS มากขึ้นเป็นลำดับในหลายประเทศ

กระบวนการจัดตั้ง CS ขึ้นนี้ก็กระทำอย่างเป็นระบบ และไม่ขัดกับวัฒนธรรมญี่ปุ่น ซึ่งยอมรับเรื่องการมีหญิงโสเภณีในสังคมอย่างเปิดเผยมายาวนาน สำหรับซัพพลายในเขตเมืองทางการอาศัยคนกลาง

เป็นคนหา และมีการโฆษณาในหนังสือพิมพ์ในจีน เกาหลี ญี่ปุ่น ได้หัวนอย่างโจ่งแจ่ง อย่างไรก็ตามที่หาง่ายที่สุดก็คือหญิงท้องถิ่นซึ่งอยู่ในพื้นที่ยึดครองของญี่ปุ่นอันได้แก่ เกาหลี (ถูกยึดครองโดยญี่ปุ่นระหว่าง 1910-1945) บางเมืองของจีน และต่อมาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ต่อมาเมื่อมี CS รวมถึง 2,000 แห่งไปทั่วพื้นที่ยึดครองในเอเชีย จึงต้องใช้การบังคับและลักพาตัวเสียเลย กองทัพญี่ปุ่นกระทำเรื่อง CW อย่างกว้างขวาง จนมีตัวเลขซึ่งถกเถียงกันมากกว่ามีจำนวนเท่าใดแน่ **ในปัจจุบันตกลงกันได้ว่าน่าจะอยู่ประมาณ**

จากหญิงดัทช์ จากสหรัฐ ที่ยืนยันถึงความโหดร้ายของเรื่องนี้มากขึ้นทุกที จากหลักฐานที่พอมินนักวิจัยคนหนึ่งประมาณการว่า ใน 200,000 คนของ CW มีเกาหลีอยู่ร้อยละ 52 จีนร้อยละ 36 และญี่ปุ่นร้อยละ 12

ในปี 1951 หลังสงครามไม่นานเกาหลีก็เรียกร้องให้ญี่ปุ่นชดเชยค่าเสียหายการถูกบังคับใช้แรงงานแต่ไม่พูดตรงๆ เรื่อง CW ในปี 1965 ญี่ปุ่นก็ช่วยเหลือทางการเงินในรูปแบบเงินกู้ผ่อนปรน 800 ล้านดอลลาร์แก่เกาหลี ในปี 1993 ทางการญี่ปุ่นยอมรับว่ามี การบังคับหญิงให้มาเป็น CW และขอโทษที่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ และในปี 1994 ก็มีการชดเชย

‘หญิงบริการ’ กับ ‘ความมั่นคงระหว่างประเทศ’

200,000 คน ซึ่งเป็นคนเกาหลี ญี่ปุ่น เรียกดานมา เอเชีย ได้หัวน (ญี่ปุ่นยึดครอง 1895-1945) พม่า ล่องกง ฟิลิปปินส์ พื้นที่ที่เป็นอินโดนีเซียในปัจจุบัน แม้แต่คนดัทช์และออสเตรเลีย (ไทยแตกต่างกว่าที่อื่นเพราะเป็นประเทศร่วมรบกับญี่ปุ่นที่ประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตร)

ชีวิตของผู้หญิงเหล่านี้น่าสงสารมาก CW มีที่มาจากการถูกไปจากบ้านทั้งแม่และลูกสาว (ไม่เว้นแม่แต่ยังไม่เป็นสาว) จากการล่อหลอกว่าไปทำร้านอาหารและโรงงานอุตสาหกรรมจากการบังคับ จากพวกอาสาไปเองโดยไม่รู้ว่าจะต้องรับใช้ทหารถึงวันละ 25-35 คน ส่วนใหญ่ทำงาน 6 เดือนก็ถูกปลดระหว่าง มีสถิติว่าสามในสี่เสียชีวิต ที่รอดมาก็ประสาทหลอน เพราะถูกซ้อมและละเมิดทางเพศ

วัตถุประสงค์ของการในการมี CW ก็คือเพื่อไม่ให้ทหารไปชมชื่นชาวบ้าน (เลยลักพาลูกสาวชาวบ้านมาเองเสียเลย) จนทำให้ระคายใจประชาชนในพื้นที่ ถูกยึดครอง ป้องกันโรคโคโนเรียและซิฟิลิส เพื่อควบคุมให้อยู่ในขอบเขตได้ อย่างไรก็ตามนักวิจัยญี่ปุ่นวิจารณ์ว่า แท้จริงแล้วต้องการเอาผู้หญิงมายึดเยียดให้ เพื่อไม่ให้ติดกบฏ ลุกฮือขึ้นต่อต้านการเป็นทหาร เพราะจำนวนมากรู้สึกขุ่นใจที่ถูกบังคับให้มารบ

เมื่อตอนแพ้สงคราม หลักฐานต่างๆเกี่ยวกับ CW และ CS ถูกญี่ปุ่นทำลายไปเกือบหมด แต่ปัจจุบันมีหลักฐานจากจีน

บทเรียนจากอดีต จะช่วยลดความรุนแรงของสงครามในอนาคตก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายได้เห็นความเลวร้ายของสงคราม อย่างกว้างขวางเท่านั้น

ให้ CW ผ่านกองทุนกึ่งเอกชน 500 คน และกองทุนนี้ยกเลิกในปี 2007 ญี่ปุ่นพบว่าประเด็น CW ขวางทางในเรื่องการทูตต่างประเทศ ไม่ให้มีการประชุมผู้นำครั้งใด เกาหลีใต้ก็จะหยิบเรื่องนี้ขึ้นมาตำหนิญี่ปุ่นเพื่อให้ยอมรับผิดชอบทางกฎหมายและศีลธรรม นอกจากนี้ CW กลายเป็นประเด็นระดับโลกของกลุ่ม Women Activists หลายหน่วยงาน เช่น

UN สภา EU รัฐสภาสหรัฐต่างมีมติกดดันให้
ญี่ปุ่นแก้ไขเรื่อง CW

ผู้นำรัฐบาลญี่ปุ่นต้องต่อสู้กับพวก
ชาตินิยมในประเทศที่ไม่ต้องการให้เงินชดเชย
ความเสียหาย ไม่ต้องการยอมรับว่ามี CW
และรัฐบาลต้องระงับการยอมรับผิดชอบ
ตามกฎหมาย เพราะจะมีการเรียกร้องตามมา
กันอีกหลายประเทศ

ญี่ปุ่นอยากให้เรื่องนี้จบไปเสียที่จึงตกลง
กันได้ที่สุดในที่สุด โดยยอมให้เงิน 300 ล้านบาท
ผ่านกองทุน ยอมรับและให้คำขอโทษ CW
ทั้งหลาย ฝ่ายเกาหลีก็รับว่าจะไม่พูดถึง
เรื่องนี้อีกแล้ว และจะยอมย้ายอนุสาวรีย์
ที่ระลึกถึง CW ซึ่งตั้งอยู่หน้าสถานทูตญี่ปุ่น
ในกรุงโซล (ในสหรัฐก็มีอนุสาวรีย์ CW
ถึง 3 แห่ง) แต่ถึงวันนี้มีข่าวว่าคนเกาหลีก็ยัง
ไม่พอใจ คิดว่าได้มาน้อยไป ประธานาธิบดี

ปาร์ค กึนเฮ บอกว่า ต้องรีบตกลงเพราะมี
CW เหลืออยู่เพียง 46 คน ในปีนี้ตายไป
9 คนแล้ว ส่วนใหญ่อยู่ในวัยเกิน 85 ปี

ลึกลงไปกว่านี้ ประเทศที่อยู่เบื้องหลัง
การผลักดันให้มีข้อตกลงนี้ก็คือสหรัฐ
ตลอดเวลา 20 ปีที่ผ่านมา ประธานาธิบดี
สหรัฐหลายคนพยายามที่จะให้ 2 ประเทศนี้
มานั่งคุยกัน มีความร่วมมือกันในเรื่องต่างๆ
เช่น การแบ่งปันข้อมูลลับในเรื่องความมั่นคง
อันเกิดจากเกาหลีเหนือ แต่ก็ไม่ประสบผล
สำเร็จเพราะ CW เป็นหนามที่ตำอยู่

การที่มีมหาสมุทร 2 ประเทศมีพรมแดน
ติดกันและติดกับจีน แต่ไม่ยอมร่วมมือกัน
ถือว่าสะท้อนการไร้ประสิทธิภาพด้าน

การทูตของสหรัฐ

ตั้งนั้นเมื่อตกลงครั้งนี้นักได้ จึงเท่ากับ
เป็นการปูพื้นไปสู่การสร้างความเข้มแข็ง
ในคาบสมุทรเกาหลีทันที เช่น การร่วมมือ
กันป้องกันการทดลองระเบิดปรมาณู
ของเกาหลีเหนือ การร่วมมือกันต่อสู้จีน
ในเรื่องข้อพิพาทหมู่เกาะจีนตอนใต้
การช่วยกันคานอำนาจจีนในภูมิภาคนี้

เหตุการณ์ CW นี้ให้เห็นว่าสิ่งที่
คนรุ่นก่อนได้ทำไว้ในอดีตจะย้อนกลับมา
ที่มต่าปัจจุบันเสมอ บทเรียนจากอดีต
จะช่วยลดความรุนแรงของสงคราม
ในอนาคตได้ ก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายได้เห็น
ความเลวร้ายของสงครามอย่างกว้างขวาง
เท่านั้น